

EU DUNA RÉGIÓ STRATÉGIA

Tartalom

03

Köszöntő

04

Beszámoló

05

Az elmúlt időszak fontosabb
eseményei

13

A fiatal generáció bevonása az
EU Duna Régió Stratégia
megvalósításába

15

Interjú

18

EUSDR zászlóshajó
(Flagship) projektek

19

Projekt hírek

27

Áprilisban startoltak az INTERREG
Duna Régió Program második
pályázati felhívásán nyertes projektek

29

Beharangozó

BORÍTÓ: SZOKOLI MEHMED BUDAI PASA HÍDJA A DRINÁN (VIŠEGRAD, BOSZNIA-HERCEGOVINA)

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Az EU Duna Régió Stratégia, vagy röviden EUSDR (EU Strategy for the Danube Region) keretében a régió 14 országa immár 14 éve dolgozik együtt annak érdekében, hogy egy sokszínű és fellendülő térsége legyen Európának a Duna vízgyűjtője.

Az EUSDR 2024. évi osztrák elnökségének sikerült számos döntéshozó és magas szintű kormányzati szereplő figyelmét felhívni a régióra, és az EUSDR keretében eddig elért jelentős eredményeket bemutatni számukra. Az EUSDR nemzeti koordináció részéről nemrég partnereinkkel az Európai Unió halászati főigazgatóinak figyelmét irányítottuk rá a dunai tokhalak – jellegzetességük és sebezhetőségük okán mint dunai zászlósfajok – védelmének fontosságára.

A 2024. évi EUSDR Éves Fórumon a 14 ország külügyminiszterei által elfogadott közös Bécsi Duna Nyilatkozatban az országok hangsúlyozták elkötelezettségüket a régió egysége és az együttműködés erősítése iránt a térség biztonsága, stabilitása és jóléte érdekében. Mindezt tették a Duna régiót érő egyre durvább geopolitikai áramlatok, szisztematikus biztonsági, destabilizációs és hibrid fenyegetésekre tekintettel. Az EUSDR Biztonság prioritási területének céljaival összhangban szervezte meg a Belügyminisztérium kilenc ország rendészeti szervei és az EUROPOL részvételével a Dunai Folyami Fórum összehangolt rendészeti műveletét a Duna mentén immár 11. alkalommal.

Ezen kívül a helyi szereplők és a fiatalok bevonásában is sikerült továbblépni 2024-ben. Első alkalommal került sor ugyanis a régió főpolgármestereinek találkozójára és a 28 tagú Duna Ifjúsági Tanács is felerészben megújult, hogy a tapasztalatok átadása zökkenőmentes legyen az újonnan csatlakozott fiatalok számára. Emellett megalakult a Dunai Ifjúsági Szervezetek Hálózata. Magyarországon pedig kétszer szerveztük meg 2024-ben az EUSDR megvalósításában érdekelt hazai szereplők bevonását segítő nemzeti meghallgatást.

Mindeközben az együttműködést erősítő és azt a gyakorlatban is igazoló számos projekt megvalósítása zajlik a 2021–2027-es uniós költségvetési időszak első pályázati felhívásainak eredményhirdetését követően. A tavalyi évben is EUSDR projekt-finanszírozási konferencia során nyújtottunk hasznos információt az aktuális pályázati lehetőségekkel kapcsolatban a Duna Régió Stratégia megvalósításában érdekeltek számára. Az EUSDR magyar koordináció pedig olyan sikeres kezdeményezéseket támogatott, melyek a Duna egységes vízmérleg modellezése, az emberi beavatkozás miatt megváltozott hordalék-járás mennyiségi és minőségi állapotának javítása kapcsán nyújtanak megoldást, vagy megújuló energiaforrásokon alapuló energiaközösségek, sekély geotermikus hűtés-fűtési rendszerek, fenntartható energiatárolási technológiák elterjedését segítik, netán a régió zágytározóihoz köthető kockázatok csökkentésére irányulnak. A legújabb, 2025 folyamán indult transznacionális projektek között pedig a tavak és tározók árvízvédelemben betöltött szerepének vizsgálatát és hatékony működtetését, a célzott felszín alatti vízpótlást, a közös katasztrófakezelési képességek növelését és gyors beavatkozást, a tokhalak szisztematikus megfigyelését vagy éppen a korai iskolaelhagyók számának csökkentését elősegítők is vannak.

Az elkövetkező évek egyik jelentős kérdése lesz az európai kohéziós források szerepe az uniós költségvetésben. Egy magas határsűrűséggel és jelentős gazdasági különbségekkel, intenzív társadalmi átrendeződéssel jellemezhető, európai uniós és csatlakozás előtt álló országokból álló makrorégió esetében ez hatványozottan fontos.

Dr. Orosz Viktor
az EU Duna Régió Stratégia nemzeti koordinátora

Beszámoló

Bosznia-Hercegovina vette át Ausztriától az EUSDR elnökségét 2025-ben

2024 decemberében mozgalmas évet zárt az osztrák EUSDR elnökség. A 13. EUSDR Éves Fórumot 2024. június 20-21-én tartották Bécsben, az EUSDR 2024. évi osztrák elnökségének fő eseményeként. A 430 helyszíni résztvevővel tartott eseményt az Interreg Duna Régió Program finanszírozta. A kétnapos rendezvény napirendje tükrözte az osztrák elnökség tematikus prioritásait: a régió politikai-gazdasági stabilitásához és biztonságához való hozzájárulást; az innováció és üzleti lehetőségek előmozdítását; az ökoszisztéma (kék és a zöld) átmenet kihívásait előtérbe helyezve.

Fotó: Duna Stratégia Pont

Az osztrák EUSDR elnökség politikai célkitűzésének megfelelően – az EUSDR iránti politikai elkötelezettség és a széles körű felelősségvállalás megerősítése érdekében – az Éves Fórummal párhuzamosan megrendezett külügyminiszteri találkozón a Duna menti országok állami vezetői elfogadták az ún. „[Bécsi Duna Nyilatkozat](#)”-ot. Emellett a helyi szintek részvételét erősítve első alkalommal került sor a régió főpolgármestereinek találkozájára, melyen hat főváros (köztük Budapest) és Odessza vezetői vitatták meg a városaiknak mint a regionális átalakulás fő csomópontjainak az ellenállásági kérdéseit.

Az Éves Fórumot követően számos szakmai és intézményi program került megrendezésre, többek között a térség közlekedési minisztereinek október 22-i találkozója a szlovéniai Bledben, melyen Bói Lóránd közlekedésstratégiaért felelős helyettes államtitkár képviselte hazánkat, illetve november 6-án Duna Régió Üzleti Fórumra került sor Bécsben. 2024. november 13-15. között a Duna Rektorok Konferenciájának éves találkozóját Kremsben tartották, melyen a Corvinus Egyetem és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem indítványozására 2016-ban létrejött és jelenleg a régióból hat ország egyetemének együttműködésében megvalósuló Danube Cup kezdeményezés is bemutat-

kozott az EUSDR magyar nemzeti koordináció közreműködésének köszönhetően.

Az osztrák elnökség gondozásában két szakértői tanulmány is készült, a Duna-régiós együttműködés jövőbeli kilátásairól:

A luxemburgi székhelyű agytröszt, a Spatial Foresight „*Think Piece on the need to step up cooperation for mastering future challenges in the Danube Region*” című [tanulmánya](#) összefoglalja a Duna régió makroregionális együttműködésének 2027 utáni jövőbeli kilátásairól szóló kulcsfontosságú üzeneteket, és vázolja a lehetséges szakpolitikai irányvonalakat.

A Bécsi Nemzetközi Gazdasági Tanulmányok Intézete (Wiiw) és a Rosinak & Partner által kidolgozott „[Regional and territorial trends in the Danube Region](#)” - „*Regionális és területi trendek a Duna-régióban*” című tanulmány a térség főbb folyamataival (a gazdasági stabilitás és biztonság, a technológiai, valamint a zöld átmenet terén) és az ebből következő együttműködési lehetőségek összefüggéseivel foglalkozik.

További részletes információ az osztrák elnökség programjairól és eredményeiről az [EUSDR központi weboldalon](#) található.

Az EUSDR elnökségi feladatait Ausztriától a 2025. évben Bosznia-Hercegovina vette át. A „Flowing together, growing together” mottóval rendelkező elnökségi program két fő politikai prioritása az európai integráció felgyorsítása a régióban, valamint az agyelszívás, elnéptelenedés és a fiatal generáció munkanélkülisége.

Emellett számos tematikus prioritást is megneveztek (mint például a Biztonság, polgári védelem és katasztrófakezelés; zöld és gasztroturizmus mint inspiráció új desztinációk számára; konnektivitás és zöld átmenet).

Fontosabb intézményi céljaik között szerepel a Kohéziós Politika alakításával kapcsolatos folyamatok támogatása (különösen a Szomszédspolitikai Eszköz kapcsán), illetve a Ny-Balkán Növekedési Tervből a régió számára adódó lehetőségek feltérképezése. Az EUSDR 14. Éves Fórumra és a régió külügyminisztereinek következő találkozására tervezetten november 5-6-án Szarajevóban kerül sor, amit november 4-én a civil szereplők bevonását segítő ún. Részvétel Napja esemény előz majd meg.

Az elmúlt időszak fontosabb eseményei

Nemzetközi Duna Nap 2024 és 2025

A Duna Európa második legnagyobb vízgyűjtője, a folyó tíz országon, négy fővároson folyik keresztül, 19 országot és 81 millió kulturális, nyelvi és történelmi szempontból is sokszínű embert kapcsol össze. A Nemzetközi Duna napon számos helyen ünneplik Európa nagy folyóját a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig.

Fotó: GWP Magyarország

A [Nemzetközi Duna Nap](#) 2024. évi esztergomi központi rendezvényén 9 együttműködő szervezetnek (minisztériumoknak, múzeumnak, nemzeti parknak, vízügyi és katasztrófavédelmi szerveknek és civil szervezeteknek) köszönhetően a résztvevők megismerkedhettek a dunai vízi élőlényekkel mikroszkóp alatt, a víz körforgását tanulmányozhatták „esőcsináló gépezettel”, vagy éppen nyúlgyátat építhettek, mely keretében megtanulhatták az árvízvédelem jelentőségét.

Mindemellett a szervezők készültek ügyességi és ismeretterjesztő játékokkal, Duna-kvízzel és plakátszínező versennyel is. A szervező partnerek – köztük a Külgazdasági és Külügyminisztérium EU Duna Régió Stratégia (EUSDR) nemzeti koordináció – sátrának meglátogatásával a program résztvevői „Duna útlevél”-be pecsétetket összegyűjtve játszottak és nyertek ajándékokat, köztük az EUSDR vízminőség terület szakértői által készített Duna Mesélő Kártya memóriajáték változatát.

Az esemény keretén belül kiosztották a Duna Művészet Mestere magyarországi fordulójának díjait is, melyre 6-18 éves korú diákok jelentkezhetnek folyók, tavak partján tett látogatás alapján – a vízi környezet ösztönző hatására – az ott talált tárgyakból, anyagokból készített alkotásaikkal. A győztes pályaművek a Duna vízgyűjtő 13 másik országának alkotásaival versenyeztek a nemzetközi döntőben.

Idén a [Nemzetközi Duna Nap](#) központi rendezvényére június 21-én Budapesten a Gyerek Sziget keretében kerül sor. Az ICPDR 5. Közös Duna Felmérése és az EU Közös Kutatóintézetének „The Gems of Water” vízminőség-vizsgálati programja kapcsán pedig közösségi tudományos kezdeményezésbe is becsatlakozhatnak 16 év feletti iskolások a Duna régióból.

Nemzetközi Duna Fesztivál és hidrogéntechnológiai szakmai tanulmányút Ulmban

Az EUSDR „Energia” (PA2) prioritási terület egyik kiemelt témája a hidrogén gazdaság elterjedésének támogatása a Duna régióban. Ennek keretében 2024 tavaszán a PA2 magyar koordináció meghívást kapott a 2024. évi ulmi Nemzetközi Duna Fesztiválra és az ahhoz kapcsolódóan megrendezett „Zöld hidrogén ellátási lánc fejlesztése a Duna mentén” c. szakmai rendezvényen történő részvételre. Mivel a PA2 magyar koordinációja különös figyelmet fordít a témában aktív hazai (és külföldi) szervezetekkel való kapcsolattartásra, elhatározták, hogy egyúttal tanulmányutat szerveznek számukra. Ezért lehetőséget biztosítottak a Magyar Hidrogén Technológiai Szövetség, a Pécsi Tudományegyetem Hidrogén Központ és a MOL-PE Körkörös Gazdaság Tudományos Park szakembereinek a rendezvényen történő részvételre. Ezt követően pedig néhány kiemelkedően fontos Ulm környéki intézményt, illetve projekthelyszínt látogattak meg, ezzel is elősegítve a német-magyar tapasztalatcserét, illetve a jövőbeli együttműködések megalapozását.

A július 8-án megrendezett szakmai fórumot Dr. Jan Stefan Roell, az ulmi kereskedelmi és iparkamara elnö-

ke és Johannes Jung, a baden-württembergi Gazdasági, Munkaügyi és Turisztikai Minisztérium stratégiakért, gazdasági fejlődésért, külkereskedelemért és európai ügyekért felelős főosztályának vezetője nyitották meg. Beszédükben mindketten hangsúlyozták a hidrogéngazdaság szerepének fontosságát Baden-Württembergben. Ezt követően Prof. Dr. Markus Hölzle a baden-württembergi Napenergia és Hidrogén Kutatóközpont (ZSW) vezetője nyitóelőadásban röviden ismertette a ZSW tevékenységét, amely elsősorban a tüzelőanyag-cella és akkumulátorfejlesztésekkel, ill. ezekhez kapcsolódó K+F tevékenységekkel foglalkozik. Ezután általános ismertetést tartott a hidrogéngazdaság fő elemeiről (termelés, szállítás-tárolás, felhasználás különböző területei), illetve fontosságáról a zöld átmenetben. Külön kitért a zöld hidrogén jelentőségére és annak egyelőre igen magas előállítási költségeire, ami a technológia térnyerésének egyik fő akadálya. Ismertette a hidrogénszállítás technológiai lehetőségeit (külön kitérve a LOHC - Liquid Organic Hydrogen Carrier technológia nyújtotta előnyökre) és az európai hidrogénszállítási infrastruktúra kiépülésének terveit, amelynek szintén igen tete-

mes (80-140 milliárd euró 2040-ig) költségei vannak. Összefoglalójában kiemelte, hogy a zöld hidrogén előállításához szükséges technológiák piacon történő „nagyüzemi” jelenlétéhez még számos K+F tevékenység elvégzésére van szükség, különösen az elektrolizáló berendezések fejlesztése és költséghatékonyabbá tétele területén. Legvégül – mint Duna régiós jó példát – bemutatta a „Green Hydrogen Blue Danube” elnevezésű európai közérdeket képviselő jelentős (IPCEI) projektet, amelynek célja a DK-Európában bőven rendelkezésre álló megújuló energiával (elsősorban a Fekete-tenger melletti nap- és szélenergia révén) termelt zöld hidrogén Dunán történő vízi szállítását a nagy ipari felhasználók számára (elsősorban Ausztria és Németország területén).

A nyitóelőadást követően panelbeszélgetésre került sor, amelynek tagjai voltak: Prof. Dr. Markus Hölzle (igazgató, ZSW, Ulm), Alexander Kümmelschuh (hidrogén üzletág vezető, MR PLAN GmbH, Donauwörth, Németország), Nádor Annamária (EUSDR PA2 prioritás terület koordinátor), Klemens Schwarz (Zöld Hidrogén üzletág vezető, VERBUND Green Hydrogen GmbH,

Bécs, Ausztria) és Robert Rafael (főtitkár, Pro Danube International, Bécs, Ausztria). A panel résztvevői elsősorban a hidrogén előállításának, szállításának és felhasználásának technológiai kérdéseit vitatták meg, míg Nádor Annamária hozzászólásában a makroregionális léptékű együttműködés és tapasztalatcsere fontosságára hívta fel a figyelmet.

A délutáni szekciót Martin Ansbacher Ulm város polgármestere és Dr.

Patrick Rapp a baden-württembergi Gazdasági, Munkaügyi és Turisztikai Minisztérium államtitkára nyitották meg. A szekcióban az előadók változatos témájú rövid bemutató előadásokat tartottak, amelyek valamennyien különböző témájú jó gyakorlatokat képviseltek a Duna régió rugalmas gazdaságának kialakítása kapcsán. Ezek közül a PA2 vonatkozásában kiemelendő volt Michael Bächler előadása, aki a baden-württembergi „H2-Wandel projekt” elemeit mutatta

be, Simone Burster (ulmi Duna Iroda) előadása, aki a PA2 által is támogatott „European Energy Award along the Danube” projekt eredményeit ismertette (a projekt egy európai energetikai management rendszer kialakítását szorgalmazza önkormányzatok számára), illetve Vesna Kučan Polak (Horvát Szénhidrogén Ügynökség) előadása, aki az észak-adriai hidrogén völgy projektet ismertette.

A magyar delegáció résztvevői a következő napon meglátogatták a baden-württembergi Napenergia és Hidrogén Kutatóközpontot (ZSW). Az általános bemutatást követően a szakértők az intézmény impozáns méretű tüzelőanyag-cella fejlesztési és tesztelő csarnokát (HyFaB) tekintették meg, ahol számos technikai kérdést vitattak meg a helyi szakemberekkel. Utána az ulmi Műszaki Egyetemen (THU) Prof. Michael Schlick és Prof. Peter Renze ismertették az egyetemen folyó hidrogéntechnológiákhoz kapcsolódó fő fejlesztéseket (elsősorban hidrogénhajtású gépjárművek és töltőállomások tesztelésére szolgáló laboratóriumot). Ezt követően az átadás előtt álló egyetemi energiaparkot látogatták meg, ahol egy napelemes rendszer által vezérelt 20 kW-os elektrolizáló berendezés került beüzemelésre. Legvégül a résztvevők Swabisch-Gmündbe utaztak, ahol a „H2-Wandel Projekt” egyik elemeként épülő hidrogén töltőállomás területét és műszaki megoldásait mutatták be.

A hazautazás során még Ausztriában a RAG által üzemeltetett felszín alatti hidrogéntárolót látogatták meg a magyar szakemberek. Itt egy kb. 1000 m mélyen elhelyezkedő leürült földgáztárolóban tárolják szezonálisan a napelemek által működtetett elektrolizáló által termelt zöld hidrogént.

A tokhalak védelmének jelentőségére hívtuk fel az EU halászati főigazgatók figyelmét

Az Agrárminisztérium a magyar uniós elnökség során 2024. július 8-10. között Balatonfüreden rendezte meg az EU halászati főigazgatók informális ülését. A szervezőkkel együttműködésben az EU Duna Régió Stratégia (EUSDR) Vízhatal (PA4) prioritási területe, a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság (ICPDR), a WWF és a Dunai Tokhal Munkacsoport (DSTF) a halászati főigazgatók ülésének apropóján egy **tájékoztató csomagot állított össze, és annak kísérőjeként közös jegyzékben hívták fel a találkozó résztvevőinek figyelmét a vándorló halak, különösen a tokhalak védelmére.**

Az IUCN adatai alapján ugyanis a tokfélék a világ legveszélyeztetettebb fajcsoportjai közé tartoznak. Nyolc faj őshonos Európában, amelyek közül hét kritikusán veszélyeztetett. Ahogy azt a közös jegyzék is hangsúlyozza, „a tengeri és folyami élőhelyek közötti vándorlást is magában foglaló összetett életciklusuknak köszönhetően, a tokhalak a tengeri és édesvízi ökoszisztémákon átívelő integrált intézkedések szükségességét szimbolizálják”. Több nemzetközi lépés is történt már: a tokfélék védelmével kapcsolatos Páneurópai Cselekvési

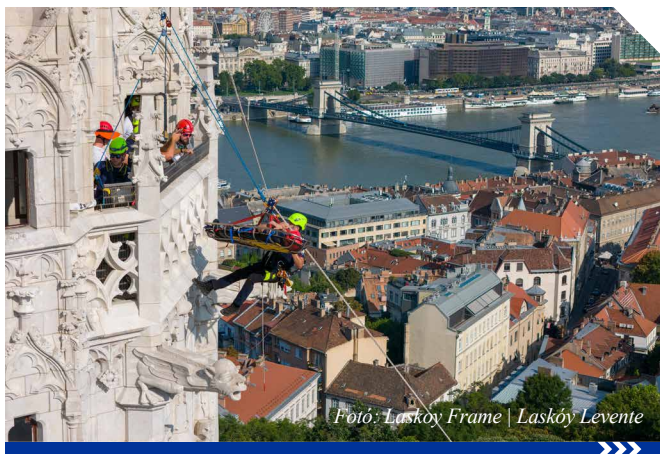
Terven túl. Az EU Duna Régió Stratégiája (EUSDR) Vízhatal (PA4) és Biodiverzitás (PA6) prioritási területei már 2010-ben meghatároztak intézkedéseket a tokhalak védelmére, 2012 óta az EUSDR PA6 terület alatt működő DSTF biztosít platformot a tokhalak védelmében érdekeltnek számára, az ICPDR pedig 2018-ban fogalmazta meg Tokhal Stratégiáját. Az elmúlt években számos uniós finanszírozású projektet is megvalósítottak a Duna régióban, mint például a két egymást követő WePass projektet (a halak vándorlásának helyreállítása a Vaskapunál), a DTP MEASURES (a vonuló halak ökológiai folyosóinak helyreállítása) és a LIFE Sterlet projekteket. Jelenleg folyamatban van a LIFE Living Rivers (a halak vándorlásának helyreállítása a bőszi vízlépcsőnél), valamint a LIFE-Boat 4 Sturgeon (tenyésztési és telepítési program segítségével élő tokhal-génbank kialakítása a Dunában megmaradt négy tokféle kihalásának megakadályozása érdekében) elnevezésű projektek megvalósítása, míg a DRP MonStur projekt 2025 áprilisában indult a Széchenyi Egyetem részvételével a határokon átívelő tokhalmonitoring rendszer létrehozása érdekében.

A jegyzék aláírói felhívták az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy elegendő pénzügyi forrást biztosítsanak a vándorló halak monitoringjára, védelmére és populációik helyreállítására az Európai Tengerügyi és Halászati Alap, valamint más uniós pénzügyi eszközök terhére. Kiemelték, hogy sürgősen szükséges a meglévő halászati szabályozások és a járulékos fogási veszteségek jelentési kötelezettségének megerősítése. Olyan nemzeti intézkedések bevezetését is szorgalmazzák, amelyek minimalizálják a járulékos fogásokat a folyókban és tengerekben. Mindez elősegítené a veszélyeztetett populációk állományának mielőbbi helyreállítását.

A balatonfüredi ülés utóköveteként a halászati politikával foglalkozó uniós munkacsoport december 5-i brüsszeli találkozója keretében került sor a WWF által biztosított tokhalfigurák átadására és közös fotó elkészítésére, ezzel ismételten felhívva a figyelmet a tokhalak védelmére és a korábban átadott közös jegyzék aktualitására.

EUSDR PA5 Kötéltechnikai mentőverseny 2024-ben is

Fotó: Laskóy Frame | Laskóy Levente

A II. Kötéltechnikai Mentőverseny 2024. augusztus 23-24-én került megrendezésre Budapesten, ahol 11 csapat vett részt a versenyen hat különböző helyszínen, köztük a Mátyás-templomnál, a Budai Várban, a Hármashatár-hegyen, a Libegőnél, a Vajdahunyad várában és a Nemzeti Atlétikai Központban. A verseny célja a kötélmentés népszerűsítése volt, amely lehetőséget biztosított a szakemberek számára, hogy megosszák tapasztalataikat és új kapcsolatokat építsenek ki.

A versenyen többek között az AV Rendőrség Kötéltechnikai Csapat, a Budapest Alpin Csapat, a Kispesti Tűzoltók, a Budavári Tűzoltók, a Mohácsi Speciális Mentők, a ResCuties, a Budapest Főváros VIII. Kerületi Tűzoltósága, a Chisholm Trail Rescue Texas USA-ból, a Koperi Tűzoltó Brigád Szlovéniából, a PAD Mentőcsapat Romániából és a M-size Női Kötéltechnikai Csapat Kínából vettek részt.

A versenyt számos szakmai támogató segítette, köztük a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága, a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság VIII. kerületi Hivatásos Tűzoltósága, valamint több mentési és oktatási központ. Az EU Duna Régió Stratégia Környezeti kockázatok prioritási területe (EUSDR PA5) is támogatta az eseményt, amely összhangban van a PA5 Katasztrófakezelési Munkacsoportjának céljaival.

A versenyen a PAD Mentőcsapat végzett az első helyen, megelőzve a Chisholm Trail Rescue-t és a Koperi Tűzoltó Brigádot. A verseny erősítette a regionális együttműködést és lehetőséget nyújtott arra, hogy a kötélmentési szakemberek találkozhassanak, tapasztalatokat cserélhessenek és közösen fejlődhessenek ezen a speciális szakterületen.

Összehangolt rendészeti művelet a Dunán – DARIF 2024

Az Európai Unió Duna Régió Stratégia 11. „Biztonság” prioritási terület a Duna vízi út biztonságának és védelmének megerősítése érdekében 2024 szeptemberében a 11. összehangolt nemzetközi „Duna Folyami Fórum struktúrájának kialakítása” (DARIF) elnevezésű közös műveletet hajtott végre a Belügyminisztérium koordinálásával.

Az egyhetes akcióban kilenc Duna-menti ország – Ausztria, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Németország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna – rendészeti szervei, valamint a Duna Ifjúsági Tanács egy-egy Szerbia és Németország által delegált tagja vett részt. Az EUROPOL vendégtisztje mellett a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ SIREN irodája első alkalommal csatlakozott, a Schengeni Információs Rendszerben elért találatok így a helyszínen megerősítésre kerülhettek. Az adott időszakban a részt vevő országok egy közös műveleti terv alapján saját Duna-szakaszukon hajtottak végre fokozott ellenőrzéseket. Az akciót a Mohács Határkikötőben felállított ideiglenes koordinációs központba delegált összekötőtisztek koordinálták, amely a művelet során hatékony és valós idejű információcserét tett lehetővé az országok rendészeti szervei között.

A művelet fő célja az embercsempészet, az illegális migráció, az okmányhamisítás, valamint a kábítószer- és dohánycsempészet visszaszorítása volt. Emellett a művelet során nagy hangsúlyt fektettek a vízirendészeti ellenőrzésekre, a körözött személyek felkutatására, valamint a veszélyes áruk szállításának és a környezetvédelmi előírások betartásának ellenőrzésére is.

A három napos művelet alatt 1086 rendészeti dolgozó és 52 szolgálati hajó vett részt az ellenőrzésekben. Az akció során 114 személyhajót, 267 teherhajót, és több mint 20 000 személyt ellenőriztek, melynek eredményeként 35 jogellenes cselekményt tártak fel, 13 személyt állítottak elő, és több száz eurónyi bírságot szabtak ki.

Fotó: Belügyminisztérium

„Műanyagok előfordulása és hatása vizekben” – EUSDR PA4 konferencia

Az EU Duna Régió Stratégia 4. „Vízminőség” prioritási területe (PA4) „Mikroműanyagokról az ivóvízben – a forrástól a csapig” címmel szervezett konferenciát 2024. október 3-án az Európai Ifjúsági Központban Budapesten. Az eseményen csaknem 100 érdeklődő vett részt személyesen vagy online formában kapcsolódva.

Az köztudomású, hogy vizeink stresszhelyzetben vannak. Jelenleg pedig az Európai Bizottság részéről az alkalmazkodóképes vízgazdálkodás kérdése központi szerepet kap, és a mikroműanyagok kérdése továbbra is fókuszban marad. A konferencia szervezésével a szakterület azt a célt tűzte ki, hogy az uniós irányelvekben foglalt kötelezettségekkel összhangban megvitassa az ivóvízben lévő műanyagok és mikroműanyagok témáját, valamint a résztvevőkkel áttekintsék a vonatkozó szabályrendszert és módszertant, különös tekintettel a mikroműanyagok vízben való jelenlétének a mérésére, a szennyvíz újrafelhasználására és a háztartások szerepére a műanyagterhelés csökkentésében. A konferencián részt vettek többek között szakpoliti-

kai szereplők (Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság – DG MARE, EU Közös Kutatóközpont – EU JRC, Egészségügyi Világszervezet - WHO, Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság – ICPDR), gyakorlati szakemberek, egyetemi kutatók és zöld civil szervezetek. A résztvevők megvitatták a globális szakpolitikai ajánlásokat, a vonatkozó egészségügyi szempontokat, kiemelték a szennyvízkezelés fontosságát a műanyagszennyezés kezelésében. Az innováció terén a nanoműanyagok kérdése is felmerült, és szó esett továbbá az ivóvízben található mikroműanyagok mérésére szolgáló har-

monizált módszertan kidolgozásáról. Hangsúlyozott volt az állampolgárok részvételi lehetősége a folyóvizek és tengerek műanyagszennyezésének feltárásában a közösségi tudomány (citizen science) révén.

Az esemény lehetőséget adott arra is, hogy bemutassa a különböző európai országok gyakorlatát. Ismertetésre kerültek egyebek között horvát, német, magyar, olasz és spanyol projektek is. A résztvevők tájékoztatást kaphattak a mikroműanyag-szennyezéssel kapcsolatos kihívásokról, fókuszban a tanulságokkal és eredményekkel.

A konferencián elhangzott (a PA4 terület honlapján elérhető) előadások és hozzászólások összegzéseként a konferencia résztvevői a következő javaslatokat fogalmazták meg:

- Az Európai Bizottság fontolja meg, hogy felvegye a mikroműanyagokat az ivóvíz-ellenőrzés figyelőlistájára (Watchlist).
- A döntéshozók mérlegeljék az elsődleges mikroműanyag-forrásokra, például a textíliákra és a gumiabroncsokra vonatkozó szabályozást, valamint értékeljék a mikroműanyagok csökkentésének lehetőségeit a talajra kijuttatott szennyvíziszapban.
- Az EU Duna Stratégia fontolja meg, hogy további egyeztetéseket folytat a mikroműanyagokra vonatkozó adatok és kutatások, projektek közötti információk és adatok megosztása kapcsán.
- Az egyes projektszervezők fokozzák a különböző mikroműanyag-kutatási projektek közötti együttműködést és hálózatépítést, valamint több állampolgárt vonjanak be a mikroműanyagok monitorozásába.
- A kutatók folytassák a vízben lévő mikroműanyagok mintavételi és elemzési módszereinek fejlesztését és szabványosítását; valamint több tanulmányban vizsgálják a mikroműanyagoknak való kitettség egészségügyi hatásait, és folytassanak további vizsgálatokat üledékekben és ártereken.
- A víziközművek javítsanak a mikroműanyagok ellenőrzésén, és fordítsanak kiemelt figyelmet a mikroműanyagok szennyvízkezelés során történő eltávolításának technológiai értékelésére.

Információgazdag EUSDR Projektfinanszírozási Konferenciát tartottunk

Az EU Duna Régió Stratégia nemzeti koordinációja, azaz a céllal, hogy kézzelfogható információt szolgáltatson a rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekről, a sikeres pályázatok ismérveiről, illetve magyarországi jó gyakorlatokról, az EUSDR megvalósításában érdekelt potenciális projektgazdák számára projektfinanszírozási konferenciát szervezett 2024-ben is. A rendezvényre 2024. november 11-én került sor Budapesten, több mint 100 fő részvételével az Európai Ifjúsági Centrumban. 2024-ben, első alkalommal online is lehetett követni a konferenciát.

Az első szekcióban a LIFE 2021-2027 és Horizon Europe – Biodiversa+ és Danube Lighthouse programok kerültek bemutatásra az Agrárminisztérium, az Energiaügyi Minisztérium valamint Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal szakértőinek közreműködésével.

Ezt követően az European City Facility 7. pályázati felhívásról, a Kreatív Európa Programról valamint az Interreg Central Europe Programról (2021-2027) hallhattak a jelenlevők a Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség, Kreatív Európa Nonprofit Kft és Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium előadásában.

Az utolsó szekcióban az Interreg Duna Régió Program aktualitásairól, valamint a Visegrádi Alap, Interreg Határmenti Együttműködési Programokban és GINOP Pluszban várható felhívásokról tájékozódhattak a jelenlevők az Interreg Duna Régió Program, Nemzetközi Visegrádi Alap, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Nemzeti Fejlesztési Központ kollégáinak előadásában. A várható kiírások kapcsán elhangzott, hogy az Interreg Duna Régió Program harmadik felhívását 2025 szeptemberében hirdetik meg, várhatóan specifikus tematikával.

Az idén is jelentős érdeklődésre számot tartó konferencián a központi államigazgatás, helyi és térségi önkormányzatok, szakmai szervezetek, kutatóintézetek, hazai vállalatok, illetve pályázatírással foglalkozó tanácsadó cégek képviseltették magukat. Az előadások elérhetők az [EU Duna Régió Stratégia kormányzati weboldalon](#).

Két EUSDR Nemzeti Meghallgatás is segítette az érdekeltek bevonását 2024-ben

A 2024. évi első Nemzeti Meghallgatásra az Európai Ifjúsági Központ Budapest épületében tavaly március 13-án került sor. A rendezvény célja az EU Duna Régió Stratégia megvalósításában érdekelt szereplők és a fiatal generáció bevonása, valamint párbeszéd kezdeményezése. A Duna Ifjúsági Tanács magyar tagjainak javaslatára annak témája [a Duna régió és elsősorban Magyarország népességmegtartó ereje \(vitális és zsugorodó terek\)](#) volt, élhetőbb települések kialakítása a tehetségek elvándorlásának megakadályozása érdekében. Az EUSDR nemzeti koordináció annak folytatásaként 2024. december 3-án immáron második alkalommal szervezte meg az EUSDR Nemzeti Meghallgatást „Az Új Európai Bauhaus – fenntartható, esztétikus és mindenki számára nyitott települések a Duna régióban ill. Magyarországon” címmel. A rendezvény témája kapcsolódott az EUSDR egyik új, a kultúra és turizmus prioritási terület által választott 2024. évi zászlóshajó kezdeményezéséhez, a „[Duna menti Új Európai Bauhaus](#)”-hoz is. A rendezvény a budapesti Kortárs Építészeti Központban (KÉK) kapott helyett, mintegy 50 érdekelt és tizenöt szakmai előadó részvételével. A program kezdetén az Új Európai Bauhaus (New European Bauhaus – NEB) hazai szakpolitikai illeszkedéseiről és keretrendszeréről beszélt Gombos Márk az Építési és Közlekedési Minisztérium helyettes államtitkára. Ezt követően Dávida Eszter a KÉK igazgatója és a NEB európai Magas Szintű Panel egyetlen magyar tagjaként mutatta be a NEB-et és az elmúlt évek NEB -díjazottjai közül néhány példát a Duna-régió országaiból. A rendezvényen az NKFIH munkatársa által a központi

európai uniós források és a Nemzeti Fejlesztési Központ részéről a hazai operatív programok nyújtotta, NEB-hez kapcsolódó pályázati lehetőségek is bemutatásra kerültek. Nagyvállalati oldalról Csernik Tamás az Óbuda Építész Stúdió Kft. igazgatója ismertette, hogy a NEB-re jellemző inkluzivitás-esztétikum-fenntarthatóság hármasa hogyan jelenik meg mindennapi tevékenységükben. Ezt követően a NEB gyakorlati megvalósítását segítő projektek és jó gyakorlatok kerültek bemutatásra az ajkai Kriptonház Multikulturális Élményközponttól, a NEB és természetalapú megoldások dunai városi együttes alkalmazásán át, az „Együttműködés a közösségekért” elnevezésű, 2024-ben NEB-díjat nyert budapesti kezdeményezésig. Az előadások [az EUSDR kormányzati oldalán érhetők el](#).

Konferencia a bűvárok sokrétű feladatairól

Bűvárok a vízügy és a katasztrófavédelem szolgálatában címmel rendeztek konferenciát december 4-én Baján, a Víz tudományi Karon (VTK). A szakmai fórum a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a bajai Havária Katasztrófaelhárító Közhasznú Egyesület és a Nemzeti Közszerelési Egyetem Víz tudományi Kar és a Bajai Katasztrófavédelmi Kirendeltség közös szervezésében valósult meg. A konferenciát az EUSDR környezeti kockázatok (PA5) prioritási terület céljaival összhangban, a bűvárok az árvízvédelemben és katasztrófavédelemben betöltött szerepének bemutatása és megvitatása, valamint a vonatkozó pályázati források ismertetése céljából ren-

dezték meg a Végrehajtás Operatív Program Plusz finanszírozásával. Bemutatásra kerültek a KEHOP és KEHOP Plusz nyújtotta finanszírozási lehetőségek, valamint a bűvárok árvízvédelemben, vízi környezetvédelemben, kritikus és közmuinfrastruktúrák létesítésében és üzemeltetésében, katasztrófa helyzetekben, életmentésben és egyéb területeken nyújtott sokrétű feladatai. A konferencia [előadásai az EUSDR kormányzati honlapján érhetők el](#).

A fiatal generáció bevonása az EU Duna Régió Stratégia megvalósításába

DYC megalakulása

A fiatal generáció bevonása a jelen és a jövő alakításába európai szinten kiemelt helyen szerepel a politikai napirenden. Ezért az EU már 2010-ben kezdeményezte ifjúsági stratégiájának megalkotását. Az uniós vezetők 2016-ban a pozsonyi útítelvben megerősítették az ifjúságot támogató intézkedések szükségességét. Azóta különböző uniós szakpolitikák és kezdeményezések célja, hogy a fia-

taloknak lendületet adjanak Európában, 2022 pedig az Európai Fiatalok Éve volt.

Az európai folyamatokkal párhuzamosan az EUSDR Duna Ifjúsági Tanács ([Danube Youth Council - DYC](#)) létrehozásáról alapos előkészítő munkát követően 2021-ben döntöttek a régió országai. A DYC célja, hogy platformot biztosítson a

fiatalok intézményes bevonásához az EUSDR valamennyi döntéshozó szervében. A fiatal generáció elképzelései és álláspontja így regionális szinten is meghallgatásra és megfontolásra talál. A Duna Ifjúsági Tanács 2022 októberében hivatalosan is megalakult, a régió 14 országából 2-2 tag került kiválasztásra a nyílt pályázatra jelentkezők közül.

Fotó: GWP Magyarország

A magyar nemzeti koordináció is igyekezett bevonni a fiatalokat a Stratégiával kapcsolatos döntéshozásba és szakmai tevékenységekbe. Többek között állandó tagjai lettek az EUSDR hazai irányítását segítő Tárcaközi Munkacsoportnak, részt vehettek az Európai Ifjúsági Víz Parlament egyhetes Magyarországon szervezett rendezvénysorozatán és a DARIF összehangolt dunai rendészeti művelet lebonyolításában is, zöld távfűtés témájában workshopot moderáltak Zágrábban és Tuzlában, véleményezték a vízminőség terület fiatalokra vonatkozó kutatásának kérdéseit és eredményeit, közreműködtek az EUSDR Nemzeti Meghallgatások szakmai programjának összeállításában és lebonyolításában.

A tapasztalatátadás és a folytonosság biztosítása érdekében a tanács tagjainak fele egy évvel meghosszabbítható mandátumát. A fennmaradó helyeket pedig új tagok töltötték be 2024. novembertől. Molnár Sára, a Buda-

pesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatója lett Bíró Bence mellett az újonnan kiválasztott DYC tanács tag Magyarországról.

Név: Molnár Sára

Végzettség: építőmérnök, ökohidrológus

Jelenlegi tanulmányok: PhD hallgató BME

EUSDR prioritási terület: PA4, PA5, PA6

E-mail cím: molnar.sara@emk.bme.hu

Molnár Sára okleveles építőmérnök, BSc diplomáját a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME), mesterdiplomáját pedig ökohidrológia témában egy nemzetközi képzés keretében, külföldön szerezte. Jelenleg a BME-n folytat doktori tanulmányokat, kutatásának középpontjában a folyóvízi hordalékgazdálkodás áll. Emellett tudományos segédmunkatársként dolgozik

nemzetközi, folyóhelyreállítást célzó kutatási projekteken. Az EUSDR környezetvédelemhez kapcsolódó három prioritási területének (Vízminőség – PA4; Környezeti kockázatok – PA5; Biodiverzitás és tájak, levegő és talajvédelem – PA6) munkájában vesz részt a DYC delegáltjaként.

DYON kiépítése

A fiatalok Duna Régió Stratégiába való bevonásának további megerősítését az országok a Duna Ifjúsági Szervezetek Hálózatának ([Danube Youth Organization Network - DYON](#)) kiépítésével tervezték folytatni 2022-es döntésükkel. Az EUSDR felhívására 2023-ban 47 szervezet jelezte érdeklődését a DYON kapcsán és több körös egyeztetést követően 2024 decemberében mutatkozott be a hálózat Bécsben az EUSDR nemzeti és prioritás területi koordinátorok számára. Az EUSDR irányításával együttműködő, független tanácsadó szereppel bíró DYON nyitva

áll a Duna-régió tagállamaiban működő, nonprofit nemzeti vagy regionális ifjúsági, valamint ifjúsági kérdésekkel foglalkozó szervezetek előtt. A DYON platformot nyújt az együttműködésre, valamint szükségleteik és tapasztalataik megosztására, mind egymás között, mind a Duna Régió Stratégia irányítása felé. A DYON nyitott hálózatként értelmezendő, tehát nem korlátozódik országonként meghatározott számú tagra és az országoknak sem kötelező tagszervezetet delegálni, önkéntes alapon működik.

Fotó: Duna Stratégia Pont

Interjú

EU makroregionális civil stratégia – Barabás Miklós, Európa Ház

Barabás Miklós alapítója és igazgatója az 1990-ben létrehozott Európa Ház elnevezésű civil szervezetnek. Az európai gondolat és együttműködés elkötelezett híve. Ennek jegyében támogatta hazánk NATO, majd európai uniós csatlakozását. 1998-2006 között a CIVICUS, a Civil Szervezetek Világszövetsége európai programjait koordinálta. 2004-2010 között tagja volt az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak. Számos európai szinten működő civil ernyőszervezet munkájában vesz részt, így többek között elnökségi tagja a European Civic Forumnak (Európai Polgári Fórum) és a CEDAG-nak (European Council for Non-Profit Organisations – Non-profit szervezetek Európai Tanácsa). Társadalmi szempontból fontosnak tartja a (makro) régiók közötti együttműködés erősítését.

- Mit kell tudni az Ön által vezetett Európa Ház nevű civil szervezetről?**

Az Európa Ház a rendszerváltás idején, 1990-ben alakult meg. Az új körülmények között is fontos volt, hogy Magyarország ne elszigetelt legyen, hanem társadalmi vonalon az együttműködést próbálja erősíteni. Az Európa Ház tehát 34 éve működik bejegyzett civil szervezetként. Aktív szerepet játszott Magyarország EU- és NATO-csatlakozásában, és azóta is Európa-párti jelleggel tevékenykedik, például előadásokat, tájékoztatókat, tréningeket szervez. Európai szinten is aktív, így regionális együttműködésekben vesz részt, és ez kiváló lehetőséget nyújt az európai gondolkodásmód képviselésére és terjesztésére.

- Mióta kapcsolódik tevékenységük a makroregionális stratégiák, különösen az EU Duna Régió Stratégia megvalósításához?**

Magyarország 2011 első félévében töltötte be először az EU soros elnöki tisztségét, és az elnökség egyik fontos eredménye, hogy elfogadták az Unió Duna-stratégiáját. Mi már akkor bekapcsolódtunk ebbe a folyamatba, mert úgy gondoltuk, hogy remek alkalom az európai gondolat népszerűsítésére. A Duna Stratégia azóta is él, és Magyarország több területtel, egyebek mellett a víz-

minőséggel és a környezeti kockázatokkal foglalkozik kiemelten. Úgy tapasztaljuk, hogy a társadalmi szereplők érdemben tudják elősegíteni a Stratégia alakítását és megvalósítását.

- Milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a civil oldal részvételére az EUSDR megvalósításában és mi annak legfőbb hozzáadott értéke?**

Mindenki arról beszél, hogyan lehet az EU-intézmények és az állampolgárok közötti távolságot csökkenteni. A makrorégiók közvetítő szerepet játszanak a két szint között, kiváló lehetőséget kínálva a párbeszédre. Arra törekszünk, hogy a politikai szinten megfogalmazott nyilatkozatokat a társadalmi résztvevők bevonásáról lefordítsuk a gyakorlat nyelvére. Nem elég, ha azt mondja az EU-s szint, hogy fontos a bevonás, mi arra helyezzük a hangsúlyt, hogy ez meg is valósuljon. Ez nem egyszerű feladat.

- Hogyan lehetne hatékonyabbá tenni a társadalmi szereplők részvételét, milyen jó példákat láttak más külföldi NGO szervezetek bevonása kapcsán?**

Fontos folyamatként tekinteni az egészre. Nemcsak konferenciákban kell gondolkozni, hanem arra is figyelni, hogy mi történik két konferencia között – vagyis a min-

dennapi munkára. Ideális esetben partneri viszony alakuljon ki a kormányzati és nem kormányzati szereplők között. Nem kizárólag a civil szervezetekről van szó, ide sorolom az oktatási intézményeket, a szakszervezeteket, a helyi önkormányzatokat, a gazdasági élet szereplőit is. Jó példa erre a skandináv országok gyakorlata, különös tekintettel Svédországra, ahol történelmileg kialakult hagyománya van a párbeszédnek, annak, hogy a társadalmi szervezeteket komolyan veszik.

- **Mi alapján fogalmazódott meg Önökben egy makroregionális civil stratégia kidolgozásának az ötlete?**

A négy európai makrorégió (Balti-tengeri, Duna, Alpok és Jón-Adriai-tengeri a szerk.) különböző feltételek mellett működik, de vannak közös kérdések és kihívások, amelyekre lényeges együtt reagálni. A civil szereplők bevonása a makrorégiók jellegének megfelelően történik, tehát igen eltérő módokon. Mi ugyanakkor azt mondjuk, hogy vannak közös érdekek. Fontos kiindulási pont az Európai Bizottság két évente kiadott jelentése a makrorégiós politikák megvalósulásáról, mivel a dokumentum mind a

négy makrorégiót lefedi. Három évvel ezelőtt elhatároztuk, hogy készítünk egy árnyékjelentést, és ebben mind a négy régióból megszólítottunk társadalmi szereplőket. Megmutattuk, hogy vannak olyan kérdések, amelyekről a négy makrorégió civil szervezetei közösen tudnak gondolkodni és partnerként cselekedni.

- **Milyen célkitűzéseket tartalmaz ez a civil stratégia, és azt hogyan tudják hasznosítani a makroregionális stratégiák megvalósításán dolgozó uniós és kormányzati szereplők?**

Azon törjük a fejünket, hogy lehet az európai intézményekben napirenden lévő kérdésekre közös munkával válaszokat adni. Mondok egy konkrét példát: szó van a kohéziós politika alakulásáról a 2027 utáni időszakban, és már most el kell kezdeni gondolkodni arról, hogy ez milyen felfogásban történjen. Az EU szeret hosszú távú stratégiákat kidolgozni, és ezekben a témákban igyekszünk mi is érdemi felvetésekkel, válaszokkal szolgálni úgy, hogy annak hatását az állampolgár, vagyis mi érezzük a mindennapokban.

Fotó: Európa Ház

- **2024. februárban megrendezésre került a civil stratégia 2023. decemberi elfogadását követő első makroregionális civil találkozót Budapesten. Miről szólt az ülés, milyen eredmények születtek?**

2023 decemberében fontos állomás volt a makroregionális civil találkozót, ahol elfogadtunk egy alapidokumentumot, megerősítve, hogy érdemes folytatni a közös munkát. Idén februárban újra Budapesten gyűltünk össze, hogy a decemberben lefektetett alapokra építve éves munkatervet dolgozzunk ki. Széleskörű érdeklődést tapasztaltunk a kezdeményezés iránt, így ma már 37 bejegyzett civil szervezet tagja a platformnak, amely az egész együttműködésnek keretet ad. Szeretnénk például a hangunkat hallatni a makroregionális politikák alakításában vagy az EU-s kohéziós politika jövőjével kapcsolatos nyílt konzultációkban, a közel negyven szervezet közös véleményét kialakítva.

- **Az Európa Ház ifjúsági tagozata is kifejezte csatlakozási szándékát a Dunai Ifjúsági Szervezetek Hálózatához. Milyen lehetőségeket rejt a tagság Önöknek?**

Az Ifjúság Európai Évét 2022-ben szervezte meg az Európai Unió, és ez ráirányította a figyelmet az ifjúság szerepére. Arra törekszünk, hogy az ifjabb generációk által képviselt új hangot és friss gondolkodásmódot olyan szervezett formában jelenítsük meg, amely a makroregionális struktúráknak is befogadható. Ez is egy tanulási folyamat minden szereplő számára.

- **Milyen pénzügyi források állnak rendelkezésre a transznacionális civil együttműködések kiépítéséhez?**

Legyünk kreatívak és talpraesettek, de először tegyünk le valamit az asztalra, bizonyítsuk be, hogy érdemben hozzá tudunk járulni a tartalmi kérdések megválaszolásához. Ha megtesszük ezeket az első lépéseket, máris könnyebb pénzügyi kérdésekről beszélni. Jó minőségű pályázatokat kell írni, és európai összefüggésben gondolkodni, másokkal együtt, konzorciumban pályázni. Ilyen pályázati kiírásokat elsősorban az Európai Bizottság tesz közzé, de érdemes megkeresni az európai szinten működő nagy magán-alapítványokat is. Ugyanakkor nem elhanyagolhatók a nemzeti szintű források sem.

- **Hogyan értékelné civil oldalról a 9. Kohéziós Jelentést, és hogyan látják a Kohéziós Politika, illetve a makroregionális együttműködések jövőjét 2027 után?**

A Kohéziós Jelentés nem könnyű olvasmány, mégis érdemes beleolvasni, mert hasznos információkat találni benne. Például arról, hogy mit lehet a nagyon sok területet átfogó kohéziós politikából társadalmi szempontból hasznosítani. Ez az Európai Unió egyik legmeghatározóbb politikai területe, hiszen rengeteg pénzügyi forrás áll rendelkezésre a tagállamok számára. Civil szempontból a fő kérdés, hogyan tudjuk elérni, hogy olyan döntések szülessenek, amelyek kedvezően befolyásolják az állampolgárok mindennapi életét.

- **Milyen terveik vannak a társadalmi részvétel további erősítését illetően rövid és közép távon, Magyarországon, valamint a Duna-régióban?**

A Duna fix pont az egész folyamatban, és ez számos lehetőséget kínál. Igyekszünk ezeket a lehetőségeket feltérképezni, és hasznos kezdeményezéseket kitalálni. Ezek központi gondolata az együttműködés erősítése. Fontos kérdés az EU bővítése is, hiszen a makrorégiók munkájában nemcsak uniós tagállamok vesznek részt, hanem tagjelölt országok is. Kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a fiataloknak és szervezeteiknek. Ennek jegyében hamarosan egy konzultációt szervezünk a négy makrorégió fiataljainak bevonásával az EU nemrég napvilágot látott uniós ifjúsági jelentéséről és még idén nyáron egy ifjúsági tábor szervezünk a Duna partján fekvő Kremsben.

EUSDR zászlóshajó (Flagship) projektek

A Duna Stratégia Pont 2022-ben vezette be az EUSDR Zászlóshajók intézményét, hogy segítse a Duna Régió Stratégia eredményeinek minél hatékonyabb kommunikációját. A zászlóshajók olyan projektek és folyamatok vagy együttműködési platformok, melyek stratégiai jelentőséggel bírnak az egyes prioritási területek, és így az egész térség számára. Elősegítik az EUSDR megvalósítását, makroregionális hatásuk van, valamint nemzeti, regionális és EU szinten is fontos témákat képviselnek. Ezen felül jelentős gazdasági, szociális és területi integrációs hozzáadott értékkel bírnak, hozzájárulnak az életszínvonal növeléséhez a Duna régióban.

A kiválasztásra kerülő zászlóshajók segítik a Stratégia külső és belső kommunikációját és széles körben látható-

vá teszik az elért eredményeket. 2022 óta a prioritási területek a 14 ország részéről delegált kormányzati szakértőkből álló Irányító Testületek jóváhagyásával területenként maximum három projektet vagy folyamatot jelölhetnek zászlóshajónak. Évente van lehetőségük felülvizsgálni azokat és amennyiben szükséges, változtatni rajtuk.

Legutóbb 2024-ben a 12 EUSDR prioritási területen összesen 30 EUSDR zászlóshajót hagytak jóvá. Ilyen zászlóshajó kezdeményezés lett például a folyami információs szolgáltatások határokon átnyúló belvízi hajózáshoz való igazítása érdekében egy új szolgáltatási megközelítés ún. „folyosó menedzsment” kialakítása a Dunán a COMEX² projekt keretében. Az Energia (PA2) prioritási területen a hidrogénalapú gazdaság kiépítésének foko-

zása, amit például a HyEfre és Danube Indet projektek is támogatnak jelenleg. Az Új Európai Bauhaus a Duna mentén kezdeményezés az abban érdekelt hálózatának kialakítását, új módszerek tesztelését, új üzleti és oktatási modellek kialakítását, regionális elterjesztését segíti. A Vízminőség (PA4) prioritási területen a víztestekben megfigyelt veszélyes és feltörekvő szennyezőanyagok (pl. gyógyszerszármazékok, mikroműanyagok) monitorozása és kezelése került kiemelésre, amivel több projekt keretében is foglalkoznak jelenleg. A környezeti kockázatok kezelése (PA5) prioritási területen pedig a 2019-ben létrehozott és azóta számtalan nemzetközi projekt megvalósításával az együttműködést elmélyítő Katasztrófakezelési Munkacsoport került ismételt kiválasztásra.

Projekt hírek

A szélsőséges időjárási eseményekkel szembeni ellenálló képesség fejlesztése helyi szinten - NBS4LOCAL és LOCALIENCE projektek

A Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium Önkormányzati Államtitkársága már több éve elkötelezett az önkormányzatok támogatása mellett a klímaváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodásuk terén is. A [LIFE-MICACC](#) és [LIFE LOGOS4WATERS](#) projektek mellett 2023 márciusában kezdetét vette az [NBS4LOCAL](#) és a [LOCALIENCE](#) nemzetközi projektek megvalósítása, melyek keretében az államtitkárság a továbbiakban is élvezi az EUSDR környezeti kockázatok terület (PA5) koordinációjának és az Országos Vízügyi Főigazgatóságnak a szakmai támogatását.

A 2022 májusában „NBS4LOCAL – Természetalapú megoldások alkalmazása a helyi önkormányzatok éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességének javítása érdekében” címmel benyújtott pályázatot az *Interreg Europe Program* 2021-2027 első pályázati felhívása keretében finanszírozzák. A közel kétmillió eurós költségvetésű projekt 2023. március 1-jén indult, a projektzárás várható időpontja pedig 2027. május 31.

A természetalapú megoldások (*Nature-based Solutions, a továbbiakban: NBS*) a természetes és módosított ökoszisztémák védelmére, fenntartható kezelésére és helyreállítására irányuló olyan intézkedések, amelyek hatékonyan és alkalmazkodóan kezelik a társadalmi kihívásokat, és egyidejűleg az emberek és a természet javát szolgálják.

Az NBS4LOCAL projekt középpontjában a természetalapú megoldások szakpolitikai eszközökbe történő beépítése áll úgy, hogy azok segíteni tudják a helyi fejlesztések megvalósíthatóságát. Fontos célkitűzés, hogy a projektpartnerség kulcsfontosságú területein (vízgazdálkodás, városi zöldítés, erdőgazdálkodás és földhasználat) hatékonyabban ösztönözzék, támogassák és prioritásként kezeljék az NBS-t. Az Interreg Europe projektek megvalósításának elengedhetetlen részét képezi, a különböző helyi érdekelt bevonása. Ezért minden egyes partnerszervezet egy belföldi érdekelt csoportot működtet, amelyben azokat a szervezeteket gyűjti össze és hívja együttműködésre akik számára a projekt által elért eredmények hozzáadott értékkel bírhatnak, vagy

akiknek tudása hozzájárulhat a projekt szakmai előrehaladásához.

A hőmérséklet emelkedésével egyre gyakrabban fordulnak elő szélsőséges időjárási események. Ezen helyzetek kezelése túl gyakran hárul csak a szakértőkre, pedig ezeket együttműködésben, a helyi tudás bevonásával hatékonyabban lehetne kezelni. Az Interreg Central Europe Program által finanszírozott LOCALIENCE projekt kiemeli a katasztrófavédelmi szakértőket az egyirányú informatori és szolgáltatói pozíciójukból, és egy közös tervezési folyamatba kapcsolja be őket a helyi közösségekkel. A helyi közösségek életében a helyi önkormányzatok kiemelt szerepet töltenek be. Náluk gyűlik össze a sok helyről befolyó tudás, továbbá rálátással bírnak a helyi erőforrásokra, lehetőségekre és kihívásokra, illetve folyamatosan kapcsolatban vannak a lakossággal és a civil szervezetekkel.

A LOCALIENCE projekt a helyi önkormányzatok koordinációs szerepére támaszkodva együttműködésen alapuló katasztrófaelhárítási és -kezelési megoldásokat dolgoz ki a hivatásos és önkéntes szervek bevonásával. A konzorciumnak a vezető partner Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériummal együtt 11 tagja van, munkájukat szakértelmükkel társult partnerek segítik. Ők nagyban hozzájárulnak a projekt eredményeinek hosszú távú fenntartásához és szélesebb körben való elterjedéséhez az érdekeltek oldaláról.

Az EUSDR környezeti kockázatok prioritási területe a LOCALIENCE projektnek még a projekt koncepció kialakítási fázisában (2022. február 1-jén), az NBS-4LOCAL projektnek pedig 2023. augusztus 4-én adott ki támogató levelet és segíti azóta megvalósításukat, illetve hasznosítja a projekt eredményeit. Ezáltal mindkét projekt fontos építőkövét jelenti az EUSDR PA5 prioritás terület 2024. évben kijelölt „Természetalapú megoldások az árvíz-kockázat csökkentése érdekében (Nature-based solutions for flood risk reduction)” elnevezésű zászlóshajó kezdeményezésének.

A Duna világítótornyai - DALIA és iNNO SED projektek

A HORIZON EUROPE program „Óceánunk és vizeink minőségének helyreállítása 2030-ig” elnevezésű missziójának Duna világítótorony kiírásán nyert támogatást az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) [Danube Light-house Innovation Action \(DALIA\)](#) elnevezésű projektje. A 22 partnerszervezet az OVF vezetésével arra vállalkozott, hogy olyan innovatív vízgazdálkodási megoldásokat fejlesztenek és valósítanak meg, amelyeket aztán további társult régiókban reprodukálva segítik e régiók vízgazdálkodási kapacitásait. A különböző intézkedések, beavatkozások fókuszában a vízgyűjtők helyreállítása, az ökoszisztémák kapcsolódásának javítása, valamint a rendkívüli (meteorológiai, hidrológiai) események elleni védekezés áll. A 8 499 236 EUR összköltségű projekt hivatalosan 2023. január elsején indult el.

A projekt megvalósítása során az OVF felelős a menedzsment munkacsomagért, illetve a teljes nemzetközi konzorcium vezetéséért. A projekten belül megvalósuló kilenc innovációs megoldás közül két kísérleti terület található Magyarországon: a Szigetköz ökoszisztémájának revitalizációja a Széchenyi István Egyetem irányításával, valamint az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (ÉDUVIZIG) közreműködésével zajlik. A Természetfilm.hu Egyesület kísérleti megoldása pedig a Bodrogon veszi fel a harcot a műanyagszennyezéssel – az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVI-ZIG), a helyi önkormányzatok, az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a helyi közösségek és civilek bevonásával.

További mintaterületek találhatóak a teljes Duna-régióban (pl. Németország, Románia, Szlovákia), amelyek

kiterjednek az árterek folyókhoz történő visszakapcsolásán keresztül a tokhalak vándorlásának követésén át a fenntartható ökoszisztéma monitoringra.

A várt főbb eredmények között szerepel a kilenc innovációs kísérleti terület, a replikációs stratégiák kidolgozása, DALIA tudásközpont kialakítása, képzési anyagok, fenntartható és innovatív megoldások terjesztése, valamint az együttműködés elősegítése a Duna-régió kívüli országok között.

A tudásátadás érdekében tavaly nyáron nyílt felhívást tett közzé a DALIA konzorcium tudásátadás és a pilot területeken megvalósuló tevékenységek 10 helyszínen 5 társult régióban egyenként maximum 100.000 euró összeghatárig történő felskálázása, replikálása érdekében. A 2024. októberig benyújtott pályázatok szakmai elbírálását követően a 10 nyertes közül kettő Ukrajnában és kettő Bosznia-Hercegovinában valósulhat meg, míg a többi a Duna-régió kívüli.

Az [iNNO SED projekt](#) a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) vezetésével szintén támogatásban részesült a Horizon Europe program Duna világítótorony felhívásán. Kiemelt célja, hogy olyan innovatív folyami hordalékgazdálkodási megoldásokat dolgozzon ki, teszteljen és igazoljon valós beavatkozások formájában, amelyek javítják a hordalékmozgás folytonosságához és hordalékminőséghez kapcsolódó problémákat. A projekt fő vállalása, hogy kidolgozzon egy hordalékgazdálkodási eszköztárat és létrehozzon egy hordalék tudásközpontot. A projekt nyitórendezvénye 2024. november 6-7-én került megrendezésre Bu-

dapesten, melyen az EUSDR magyar koordinátora is köszöntötte a megjelenteket. Az inNOSED projekt 46 partnerből és társult partnerből álló nemzetközi konzorciumot fog össze, amely magában foglalja a közelmúltban sikeresen befejezett Interreg [DanubeSediment](#) és [SIMONA](#) projektek fő partnereit, kutatókat, vízgazdálkodási szerveket, innovátorokat és a folyóhasználók releváns szereplőit. A projekt partnerek a Duna vízgyűjtő területének ~95%-át reprezentáló 15 európai országból

csatlakoztak, ezzel is biztosítva az országhatárokon átvélt, vízgyűjtő szintű megközelítést. A jelentős földrajzi kiterjedésen túl a projekt kitüntetett figyelmet fordít az egyes tudomány- és szakterületek összekapcsolására: a résztvevők a mérnöki tudományok, az ökológia, a közgazdaságtan és a társadalomtudományok elismert képviselői. A több mint 8,7 millió euró költségvetésű projekt időtartama 5 év, 2029. augusztusában ér véget.

INTERREG Duna Régió Program első felhívása keretében 2024 január óta megvalósuló projektek az EUSDR magyar koordinációja támogatásával

Fenntartható hordalékgazdálkodásért a Dunán - Danube Sediment Q2

Az innoSED projektet is koordináló BME részvételével a Duna-vízgyűjtő hordalékjárásának mennyiségi és minőségi állapot javítása érdekében azzal a fő céllal indult 2024 elején a [DanubeSediment](#) Q2 projekt, hogy első alkalommal dolgozzon ki a vízgyűjtőre egy hordalékgazdálkodási tervet. A projekt partnertalálkozóira eddig Bécsben, Budapesten, majd legutóbb 2025. március 25-26-án Münchenben került sor. A találkozón megvitatásra kerültek az alábbi projekt témák: hordalékfolytonossághoz és hordalékminőséghez kapcsolódó kockázatok és azok halakra és a vízi élővilágra gyakorolt hatásai, árvizek, aszályok, a hajózás és a vízenergia-művek kihívásai. A projekt keretében, átfogó kockázateértékelési eszköztár kifejlesztésére kerül sor a hordalékproblémák kezelése érdekében. Ez az eszköztár figyelembe veszi a hordalékegyensúlyt, a folyó morfológiáját, az ökológiát és az élőhelyek körülményeit. Kiemelendő, hogy minden dunai országban kiválasztásra került egy-egy olyan mintaterület (hazánkban a Gemenc területe), ahol a múltban jelentős hordalék vonatkozású probléma alakult ki, és ezeken a területeken részletes vizsgálatokra épülő hordalékgazdálkodási javaslatokat fognak kidolgozni. A projekt keretében két monitoringállomás is kiépítésre került, egy a Dráván Barcsnál, egy pedig a Dunán a romániai Báziásnál.

Fotó: BME

Egységes dunai vízmérlegszámítás kidolgozása - Danube Water Balance

Az éghajlatváltozás szélsőséges hatásai jelentős vízháztartási problémákat okoznak a Duna vízgyűjtő területén, és már most is komoly kihívások elé állítják a környezetet, a gazdaságot és a társadalmat. A vízgyűjtő terület vízgazdálkodását szétszórta adatelérhetőség és eltérő nemzeti számítási módszerek jellemzik, ami végső soron országos vagy regionális mozaikok kialakulásához vezet a vízmérlegszámítás során. A Duna vízgyűjtő transznacionális vízmennyiségi kihívásainak kezeléséhez egy közösen kidolgozott adatkezelési rendszerre és az országok által alkalmazott egységes vízmérlegmodellre van szükség. Ezért támogatta az EUSDR Vízművelődés (PA4) prioritási terület magyar koordinációja a magyar és szerb kezdeményezésre az Országos Vízügyi Főigazgatóság által vezetett Interreg „[Danube Water Balance](#)” projekt kidolgozását.

A 2024 elején indult, a vízgyűjtő összes országát lefedő, 20 partner intézményéből álló transznacionális projekt várható eredményei három területre terjednek ki:

Továbbfejlesztett adatkezelés a jelenlegi és jövőbeli vízmérleg-számításokhoz, mely magába foglalja egy közösen alkalmazott adattár létrehozását, a bemeneti adatok gyűjtését, hitelesítését, valamint az eredmények megjelenítését és értelmezését támogató eszköz kifejlesztését, továbbá egy új adatkezelési stratégia kidolgozását, mely biztos alapot nyújt a jövőbeli vízmérleg- és vízgazdálkodási modellezési adatokkal kapcsolatos tevékenységekhez.

Vízmérleg-forgatókönyvek kidolgozása négy kiválasztott, határon átnyúló részvízgyűjtő területen: a Morva, a Tisza, a Felső-Száva és a Drina folyókon. Jelen tevékenység a projekten belül kulcsfontosságú lesz a jövőbeli együttműködés szempontjából, amely a nemzetközi szakértők számára megfelelő gyakorlatot biztosít a vízmérlegmodell és a közös adattár teszteléséhez és további fejlesztéséhez.

A projektben nagy hangsúlyt kívánnak fektetni az ágazati érdekelt bevonására és a kapacitásépítésre. Az alapvető technikai modellezési lépések mellett a tervek szerint több képzésre is sor kerül, és létrejön egy szakértői központ, amely modellezési szakértőkből, vízgazdálkodókból és a vízzel kapcsolatos ágazatok egyéb szakembereiből áll majd. Ennek érdekében 2024. december 11–13. között, Szófiában a projekt partnerei egy intenzív háromnapos tréningen találkozhattak, a Bolgár Vízügyi Szövetség székházában. A korszerű, nyílt forráskódú vízmérlegmodell kidolgozása lehetővé teszi a vízmérleg komponenseinek számszerűsítését a teljes vízgyűjtő területre és a kiválasztott, érdeklődésre számot tartó területekre. A modell kalibrálását és hitelesítését a közösen meghatározott adatkezelési protokollok alapján gyűjtött és feldolgozott mért adatokkal kívánják biztosítani, hozzájárulva a modell eredményeinek közös elfogadásához.

Műanyagszennyezés csökkentése folyóinkban - Aquatic Plastic

A 2024 januárjában indult [INTERREG AquaticPlastic](#) projekt már első évben eseménydús programot zárt. Az év első fontos eredményei között szerepelt a korábbi, [TidyUp projekt](#) eredményein alapuló szakpolitikai útmutató kiadása, valamint sor került az elmúlt években előkészített transznacionális folyótisztítási kézikönyv tesztelésére is. Az év során két partnertalálkozó is megszervezésre került, valamint több szakmai rendezvény, így a június 17-18. között Bécsben a BOKU Egyetemen mikroműanyag-monitorozás témában rendezett workshopon, valamint a november 26-27-én Pozsonyban, a Vízügyi Kutatóintézetben (VUVH) megrendezett ún. Co-Creation Workshopon vehettek részt a projektpartnerek. Májusban két nemzetközi tréninget is terveznek

Kiskörén folyótakarító akciók koordinátorai számára, amire kilenc országból április 10-ig lehetett jelentkezni. A projekt keretében két podcast is készült, ami meghallgatható a [projekt honlapján](#).

Fotó: Molnár Vanda

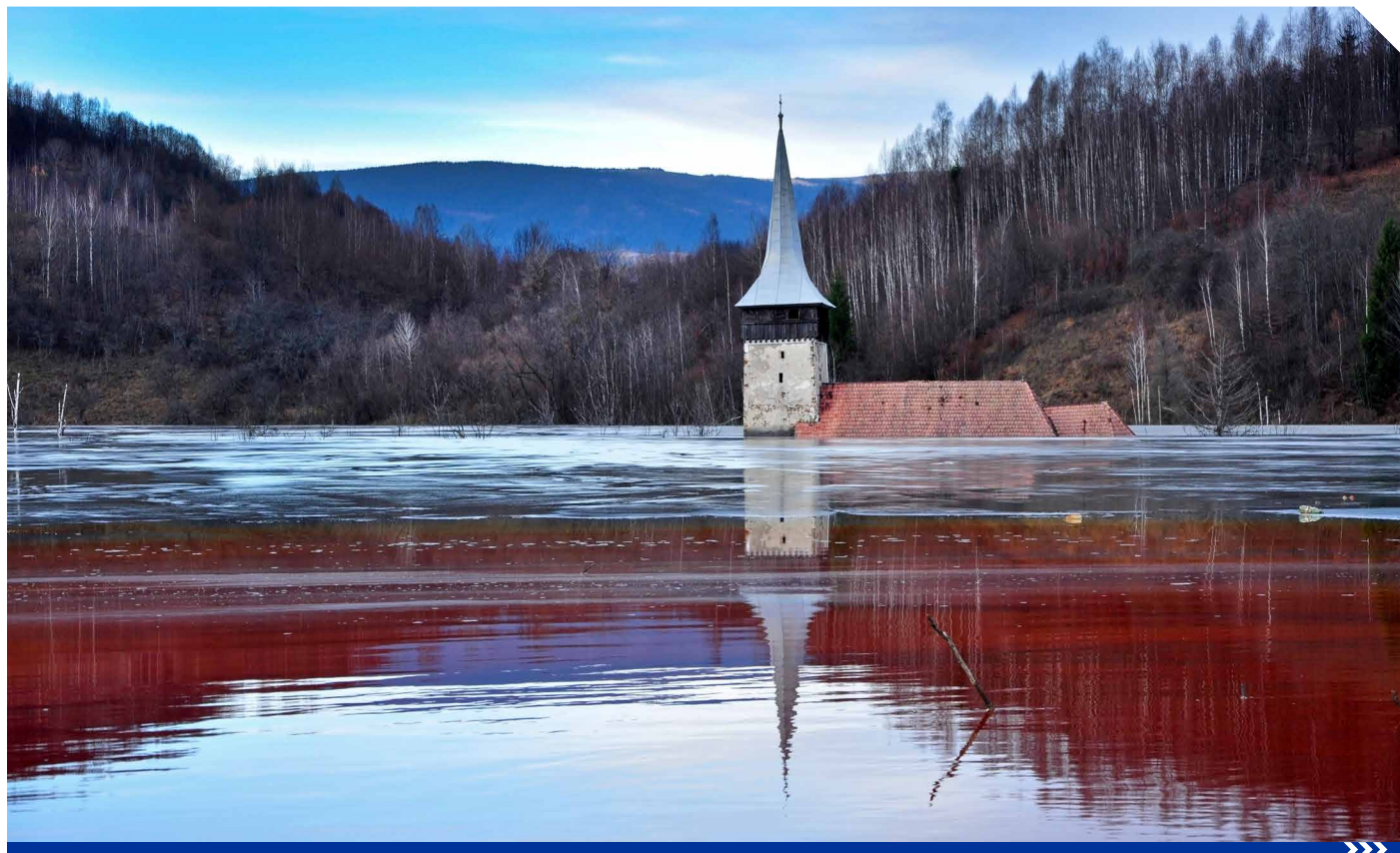
Zagytározók kockázatainak csökkentése a Duna-régióban – SAFETY4TMF

A bányászat és ércfeldolgozás során keletkezett anyag-maradványok egy jelentős részét gyakran zagytározókban (TMF-Tailing Management Facility) helyezik el. A Duna vízgyűjtő területén több mint 300 zagytározó található, melyek szakszerű kezelése és biztonságos menedzsmenje nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a 2000-es években bekövetkezett környezeti katasztrófákhoz hasonló balesetek Nagybánya (2000, RO), vagy Kolontár (2010, HU) elkerülhetők legyenek.

Magyarország Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériuma által vezetett [SAFETY4TMF projekt](#) az EU Duna Régió Stratégia zászlóshajójának egyike, amelyet a „Környezeti kockázatok” prioritási terület (EUSDR PA5) kezdeményezett és ajánlólevelével is megerősítette, hogy a projekt célja összhangban van célkitűzéseivel. A SAFETY4TMF keretében a zagytározókkal kapcsolatos kockázatok csökkentése, a felkészültség fokozása, valamint a többszintű kormányzás és a minisztériumok, önkormányzatok, kutatóintézetek, első beavatkozók és más szervezetek optimalizált együttműködése révén a katasztrófakezelési tevékenységek javítása valósul meg a Duna-medencében.

A projekt keretében frissítik a régió zagytározóinak adatbázisát és tovább fejlesztik a zagytározóknak a Német Környezetvédelmi Ügynökség finanszírozásával kidolgozott osztályozását és az ICPDR által is alkalmazott kockázat- és veszélyértékelési módszertanát. Összegyűjtik az országok szakpolitikai szabályozását, felmérik a hiányosságokat és ajánlásokat fogalmaznak meg.

Kilenc ország együttműködő partnerei jó gyakorlatokat osztanak meg egymással, több mintaterületen zagytározók monitoring rendszerét fejlesztik, havária helyzetek kezelésére irányuló terepi gyakorlatokat folytatnak. Románia legnagyobb zagytározója, a Maros vízgyűjtőjén található szászavinci zagytározó esetében például a szálló por terjedésének modellezését, heves esőzés okozta árvíz hidraulikai modellezését fogja vizsgálni a Babes-Bólyai Egyetem, valamint a korai előrejelzési rendszer fejlesztését kívánják megvalósítani. Emellett az üzemeltető részére kockázatsökkentési stratégiát dolgoznak ki, és az érintett helyi lakosság figyelmének felkeltését is segítik. A legutóbbi partnertalálkozóra 2025 február végén került sor Kolozsváron az EUSDR magyar koordináció mint társult stratégiai partner részvételével.

Fenntartható energiatárolási megoldások a Duna-régióban - StoreMore

A [StoreMore projekt](#) célja a fenntartható energiatárolási megoldások előmozdítása a Duna-régióban. Az abban részt vevő 9 Duna-régiós ország Békéscsaba városának vezetésével célul tűzte ki, hogy javítsa az energia tárolásának hatékonyságát, csökkentse a környezeti lábnyomot és elősegítse az energiaátmenetet a régióban. A projekt során a résztvevők részletesen felméri a meglévő potenciális energiatárolási megoldásokat, és megpróbálnak új, modern technológiákat is felkutatni. Emellett igyekeznek részletesen feltérképezni az energiatárolási igényeket és kihívásokat is. Ezt követően létrehozna egy online modellező és egy mesterséges intelligencia által vezérelt megújuló energiaforrás optimalizáló eszközt, hogy a felmerülő igényekre megtalálják a legjobb megoldásokat. A 2026. június 30-án záruló

projekt teljes költségvetése 2 178 580 euró. A projektben a KKM mint az EU Duna Régió Stratégia energiaprioritási terület magyar koordinációja, társult stratégiai partnerként vesz részt.

Legutóbbi találkozásuk során a projektagok véglegesítették a potenciális energiatárolási módszerek listáját a projekt egyik fontos kimenetéhez, a Fenntartható Energetikai Megoldások Katalógusa dokumentumhoz. A konzorcium egyeztetette a modellező és optimalizációs eszközök fejlesztési és tesztelési feladatait, valamint felvételek és interjúk készültek a StoreMore információk filmhez. A Partnerek megtárgyalták a megrendezésre kerülő nemzeti workshopokat, szakmai webinárokat és a szakpolitikai ajánlások kidolgozásának menetét.

A hibrid, sekély geotermikus fűtési és hűtési rendszerek elterjesztésének elősegítése - GeoHeCo

A [Danube GeoHeCo projekt](#) partnerségét 13 partner és 15 társult stratégiai partner (ezek egyike az EUSDR „Energia” terület magyar koordinációját ellátó KKM) alkotja 8 országból. A projekt célja a zöld energiaátmenetben kiemelt szerepet játszó, ám a Duna-régióban kevésbé elterjedt sekély geotermikus fűtési és hűtési rendszerek elterjesztésének népszerűsítése. A tevékenységek fókuszában e rendszerek tervezésének és technológiájának optimalizációja, valamint alkalmazásuk elősegítése áll egy digitális platform által biztosított virtuális piacon. A projektpartnerek széles földrajzi elterjedése – amely a legkülönbébb földtani, geotermikus, éghajlati viszonyokat öleli fel – biztosítja a projekteredmények széleskörű alkalmazhatóságát a Duna-régióban, sőt azon túl is.

Az első érdekeltek részére szervezett munkacsoport ülésére 2025. március 4-én került sor Budapesten a CROST Nonprofit Kft. szervezésében. A társszervező és az eseménynek helyszínt adó Külgazdasági és Külügyminisztérium részéről dr. Nádor Annamária, az EUSDR Energia terület koordinátorának köszöntője, valamint az Energiaügyi Minisztérium

részéről Horváth Viktor helyettes államtitkár vita-indító előadását követően bemutatásra kerültek a Danube GeoHeCo projekt céljai, a tervezett tevékenységek, illetve a munkacsoport feladatai. A projekt másik magyar partnere, az InnoGeo Nonprofit Kft. munkatársa bemutatta a tervezett szegedi pilot beruházást. A rendezvény második felében a CROST koordinációjával készülő transznacionális akcióterv megalapozása érdekében a résztvevők áttekintették a geotermális hőszivattyúk alkalmazásának előnyeit, az ezzel kapcsolatos problémákat, kihívásokat és lehetséges megoldásokat, interaktív munkamegbeszélés formájában. A leendő akcióterv prioritásait, a magyar oldali inputok felhasználásával, a 2025. március 21-én Pozsonyban tartott nemzetközi projekttalálkozó során alakították ki a partnerek, melyet további nemzeti szintű munkacsoportülések követnek.

Megfelelő működési feltételek megteremtése energiaközösségek számára - NRGCOM

Az [NRGCOM](#) projektpartnerséget 13 partner és 14 társult stratégiai partner (köztük a EUSDR „Energia” terület magyar koordinációját ellátó KKM) alkotja 12 országból, vezető partnere a Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség. A projekt átfogó célja a megújuló energiaforrásokon alapuló energiaközösségek elterjedésének elősegítése a Duna-régióban, mivel ezek fogalma kevésbé ismert a térségben, működésüket gyakran jogi, belső működési, infrastrukturális vagy műszaki akadályok nehezítik. A tevékenységek az energiaközösségek működési feltételeinek optimalizációját célozzák. A közösség vezette helyi (megújuló alapú) energetikai megoldások kezdeményezését, valamint ezek társadalmi elfogadottságának növelését, illetve hatékony működésük elősegítését támogatják.

A projekt keretében 2024 őszén egy három részből álló interaktív workshopsorozat került megrendezésre, amelyen a KKM is rész vett. A kerekasztal beszélgetések célja a projekt eredményeinek bemutatása mellett a már működő energiaközösségekkel és szakértőkkel történő kapcsolatépítés volt a legjobb gyakorlatokat bemutatásával. Az energiaközösségek jogi formáinak és alapítás folyamatainak részletes áttekintése mellett szó esett a fenntartható működést biztosító pénzügyi modellekről, a kommunikációs eszközökről, az ilyen típusú közösségek elfogadtatásáról és a csatlakozási motivációkról is.

Végéhez közeledik az INTERREG Duna Régió Program magprojekt alap

Az Interreg Duna Régió Program által 3,6 millió euró költségvetéssel meghirdetett magprojekt alap felhívás (Seed Money Facility, továbbiakban: SMF) keretében 2024 tavaszáig volt lehetőség a pályázatok benyújtására. Ez a pályázati konstrukció komplex, stratégiai jelentőségű transznacionális projektkezelési kidolgozásához, későbbi pályázatok megalapozásához nyújt támogatást. Mindez független attól, hogy a részletesen kidolgozott projekt a jövőben milyen pénzügyi támogatási forrásra pályázik majd, legyen az nemzeti, általános uniós, transznacionális vagy határokon átnyúló program, vagy bármely más a Duna-régióban elérhető állami vagy magán befektetői forrás. A 2-5 partner együttműködésében megvalósuló projektek összhangban kell legyenek az EUSDR valamely prioritási területének céljaival. Az SMF felhívásra a beérkezett pályázatok relevanciáját ezért az EUSDR prioritási területek célkitűzései vonatkozásában a prioritás területek koordinátorai bírálták el.

Összesen 36 SMF projektet támogatott a program közel 3,5 millió euró költségvetéssel. Közülük ötnek a célterülete az EUSDR „Energia”, három a „Vízminőség”, egy pedig a „Környezeti kockázatok” prioritási területéhez kötődik.

A romániai Nagyvárad Térségi Fejlesztési Egyesülés koordinálásával két projekt is pozitív elbírálásban részesült. A **StoreMoreWarmth** projekt az energia szezonális és hosszabb távú hő formában történő tárolásának megvalósítását célozza, amellyel az egyes települések közösségi (önkormányzati) épületeinek kiegyensúlyozott energiaellátása biztosítható. A különböző hőtárolási technológiák fejlesztésével új és innovatív megoldásokat kívánnak nyújtani a megújuló energiaforrások integrációjára. Az **EE-Heritage** projekt mesterséges intelligencia alkalmazásával kíván új módszereket bevezetni a hatékony épületenergetikai rendszerek üzemeltetésében műemlék épületek esetében. Mindkét projekt magyar partnere Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A Pécsi Tudományegyetem által koordinált **H2SCALE** projekt a vízbontás által előállított zöld hidrogén felhasználási lehetőségeit kívánja vizsgálni a régióban, különösen az egyes térségek integrált fejlesztési koncepciójába illeszkedve, különböző felhasználási területeken – beleértve az energiatárolási lehetőségeket is – a lehetséges szinergiák összekapcsolásával.

A szlovákiai Kempelen Intelligens Technológiai Intézet által koordinált **DanubeEnergy** projekt célja a megújuló energiák hatékonyabb integrálása az épületek fűtési (különösen távfűtési) rendszereibe. A fűtési rendszerek optimalizálásában az energiahatékonysági mutatók javítását célozzák.

A magyar InnoGeo Kft. által koordinált **energy.eu** projekt célja a Duna-régióban kevésbé elterjedt, ám a dekarbonizációs célok megvalósításában fontos szerepet játszó energiaközösségek elterjesztésének elősegítése. A projekt innovatív módszertana szerint a lakossági igények, a piac, a szabályozók és a különböző, főként megújuló technológiák integrált kezelésével kívánnak különböző fenntartható energiaközösségi működési modelleket felállítani.

A Global Water Partnership (GWP) CEE által vezetett és a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Víz tudományi Kar részvételével megvalósuló **DanuRELY projekt** pedig a fiatal generációk vízbiztonsággal és szélsőséges természeti eseményekkel (pl. árvíz, aszály) kapcsolatos ismereteinek bővítését célozza. A projekt feladatként tűzte ki, hogy a fiatalokat bevonva, olyan kulcsfontosságú kihívásokat vitassanak meg, mint a vízminőség, a biológiai sokféleség csökkenése és a vízi közlekedés. A projekt hangsúlyt helyez a generációk közötti együttműködésre és platformot teremt a fiatalok döntéshozatali folyamatokban való érdemi részvételéhez. Az Ifjúsági Vezetői Platform érdekeltjeinek pozsonyi kerekasztal megbeszélésén 2024. november végén az EUSDR Vízminőség terület magyar szakértője is ismertette az elmúlt évek gyakorlati tapasztalatait és a 2023-ban fiatalok körében végzett kutatásuk eredményeit. A nemzeti és transznacionális intézményekkel, köztük a nemzetközi Duna-védelmi Bizottsággal és a GWP-vel való együttműködés révén a projekt támogatja az EUSDR megvalósítását, hiszen célkitűzései összhangban vannak az EUSDR vízminőség, környezeti kockázatok és tudásalapú társadalom prioritási területeinek céljaival is.

Az év második felében záruló SMF projektek legutóbb márciusban ismertették előrehaladásuk részleteit az érintett prioritási területek koordinátorai számára, hogy kölcsönösen segítsék egymás tevékenységét. A projektek zárását megelőzően az eredménytermékek is egyeztetésre kerülnek majd.

Áprilisban startoltak az INTERREG Duna Régió Program második pályázati felhívásán nyertes projektek

Az INTERREG Duna Régió Program Monitoring Bizottsága még 2024. decemberben döntött a második pályázati felhívásra benyújtott projektek közül 30 db támogatásáról összesen 65 millió euró költségvetéssel. Az EUSDR magyar koordinációja számos projekt előkészítését támogatta, vagy vesz részt azok megvalósításában társult stratégiai partnerként.

Az **InnoWATCCH projekt** az éghajlatváltozás mérséklése érdekében, az innovatív vízviSSzatartási lehetőségeket kutatja, a fenntartható mezőgazdaság és árvízvédelem eszközeit felhasználva. A célzott felszín alatti vízutánpótlás (Managed Aquifer Recharge – MAR) módszer alkalmazása érdekében a nyolc országból 12 szervezetet tömörítő konzorcium módszertani kézikönyvet fejleszt. Négy határon átnyúló mintaterületen pedig monitoring rendszert létesítenek és a Duna, valamint egykori folyóágak hidrodinamikai kapcsolatát és egyúttal az érintett árvízvédelmi töltések stabilitását vizsgálják. A projektet az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezeti és magyar részről a GeoGold Kárpátia Környezetvédelmi és Mérnöki Szakértő Kft. vesz még benne részt.

A **MonStur projekt** a Duna-medence vándorló halainak védelmét, azon belül is a tokhalak megfigyelésére szolgáló rendszer létrehozását és működtetését szolgálja. A projekt legfontosabb célkitűzése egy transznacionális és fenntartható Duna-menti tokhalmonitoring-rendszer kialakítása, amely képes a korábbi projektekből származó információk, illetve újonnan szerzett adatok kombinált feldolgozására. A tokfélék élőhelyeinek védelmére irányuló intézkedéseket, valamint a hajózási és más infrastrukturális beavatkozások káros hatásainak csökkentése érdekében fogalmaznak meg ajánlásokat a projektben résztvevő 12 ország intézményei. A projektet a román Környezetvédelmi, Vízügyi és Erdészeti Minisztérium vezeti, és ahhoz magyar részről a Széchenyi István Egyetem csatlakozott.

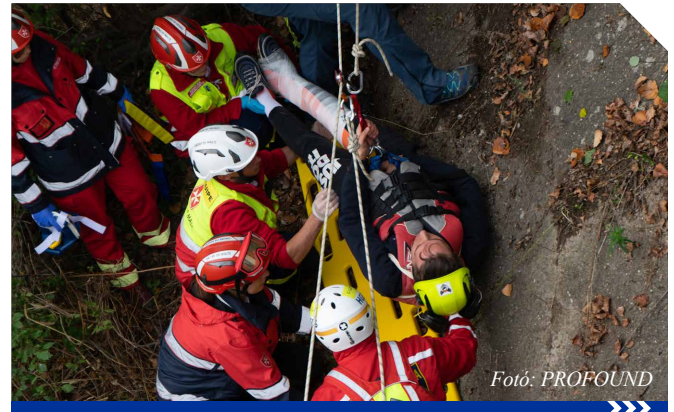

A D-Clean projekt kistelepülési természetalapú szennyvízkezelési megoldások és csapadékvíz-gazdálkodás lehetőségeinek figyelembe vételével foglalkozik a Duna vízgyűjtőjén. A projekt célja a szennyvíz és a csapadékvíz általi szennyezés sürgető problémájának kezelése a tudatosság növelésével, a kapacitásépítéssel és gyakorlati megoldások azonosításával. A vízminőség javítását a helyi igényekre szabva és természetalapú megoldásokat pártolva igyekeznek elősegíteni. A különböző megoldásokat négy mintaterületen közösen tervezik és tesztelik. A projektet a Global Water Partnership Central and Eastern Europe vezeti és magyar részről a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) vesz benne részt, míg az EUSDR vízminőség területének koordinációját biztosító Külgazdasági és Külügyminisztérium társult stratégiai partnerként csatlakozott az együttműködéshez.

A LAREDAR projektben a Duna-vízgyűjtő árvíz-kockázat kezelésben számottevő jelentőségű tavainak és tározóinak árvízlevezetését, árvízveszélyes helyzeteinek modellezését, az ökológiai szempontokat is figyelembe vevő üzemvízszintek és működtetés meghatározását vizsgálják 9 ország szervezetei a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vezetésével. A kockázati és veszélytérképek alapján kockázatkezelési útmutatót dolgoznak ki, ami támogatja az országokat árvíz-kockázat kezelési terveik felülvizsgálata során. A transznacionális árvíz-kockázat-csökkentést a Duna vízgyűjtőjén egy az ICPDR égisze alatt működő, kifejezetten erre a célra kifejlesztett új platformmal is kívánják segíteni. A platform segíti az adatcserét, és használatával jelentős áradások esetén a nagyobb kockázatnak kitett országok a felvízi országok irányába megfogalmazhatják módosított tározóüzemeltetés iránti kérésüket. A Külgazdasági és Külügyminisztérium társult stratégiai partnerségével megvalósuló projektben kifejlesztésre kerülő új eszközöket árvízi felkészülési gyakorlat keretében demonstrálják és ellenőrzik.

Az InDiMaND projekt integrált katasztrófavédelmi hálózat kialakításával foglalkozik a Duna-régió területén. A projekt elsődleges célja, hogy fokozza a katasztrófa-kezelési képességeket olyan egységes katasztrófa-elhárítási rendszer létrehozásával, amely a Duna menti országokban uralkodó eltérő és sajátos körülményekhez igazodik. A korai előrejelzés és beavatkozás, a gyors döntéshozás forradalmasítása érdekében biztonságos határon átnyúló információmegosztási platformot alakít

ki a konzorcium, valamint figyelemfelhívó és oktatási programjaival erősíti a közösségek ellenállóképességét. A projekt vezetője az EUSDR környezeti kockázatok prioritási terület (EUSDR PA5) Katasztrófa-kezelési Munkacsoportját irányító Budapesti Tűzoltó Szövetség, valamint hazánkban a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vesz részt a megvalósításban további 11 partnerszervezettel a régió 8 másik országából. Az EUSDR PA5 területet koordináló Külgazdasági és Külügyminisztérium társult stratégiai partnerként csatlakozott.

Fotó: PROFOUND

A Danube-ADAPT projekt, a Duna-Régió területére fókuszálva, a tényekre alapozott alkalmazkodási politika kialakítása érdekében, az éghajlati adatokkal kapcsolatos együttműködés fokozását tűzte ki céljául. Hosszú távon a projekt az adatok harmonizált hozzáférhetőségének megteremtésével és tudásátadással fogja segíteni a települések, régiók és országok változó klímához való alkalmazkodóképességének javítását. A 8 ország szervezeteinek bevonásával megvalósuló és az EUSDR PA5 területtől támogatólevelet kapott projektet a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. vezeti és magyar partnerként még a Nemzetstratégiai Kutatóintézet vesz benne részt.

A korai iskolaelhagyók átlagos aránya csökkent Európában, azonban a Duna régióban a legalacsonyabb és a legmagasabb értékekkel rendelkező országok is megtalálhatóak. **A FlexiTrain projekt** újszerű, rugalmas tanulási útvonalak, hátránykompenzáló képzési módszerek kidolgozását, kipróbálását és oktatási rendszerekbe történő bevezetését célozza a szakképzési központokban segítve a korai iskolaelhagyók számának csökkentését, ezáltal a fiatalok munkaerőpiaci integrációját. A projektet a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium vezeti és a Nyíregyházi Szakképzési Centrum vesz benne még részt magyar oldaltól további nyolc ország szakmai szervezeteivel együttműködésben.

Beharangozó

Az Interreg Central Europe Program utolsó pályázati felhívása

Az Interreg Central Europe Program áprilisban hirdette meg előzetesen negyedik és egyben utolsó pályázati felhívását. Ezzel a közép-európai szervezetek számára ad lehetőséget transznacionális együttműködési ötleteket tartalmazó kapitalizációs stratégiai projektek benyújtására. A felhívás célja a közép-európai régiók funkcionális kapcsolatainak erősítése, a határok különböző áramlatokra gyakorolt hatásainak mérséklése egy versenyképesebb és ellenállóbb Közép-Európa érdekében.

A 23 millió eurós indikatív ERFA költségvetéssel meghirdetett felhívás keretében, valamennyi programprioritás és specifikus célkitűzés mentén nyújthatók be pályázatok. A felhívás hivatalosan 2025. szeptember 29-én nyílik meg és november 27-én zárul, azonban előzetesen meghirdetésre kerültek részletei.

Mindezt a program keretében támogatott projektek eredményeinek és jó gyakorlatainak az érdekeltek minél szélesebb körében történő elterjesztése és megismertetése révén kívánják elérni. Ezen elgondolás mentén, minimum követelmény, hogy a benyújtandó projektjavaslatok építsenek a 2021-2027-es Interreg Central Europe Program első két felhívásában kivitelezett projektek eredményeire (minimum két projekt), valamint az Interreg határon átnyúló (belső közép-európai határokat érintő) együttműködési projektek eredményeire (minimum két projekt). Ha a benyújtásra kerülő projekt tematikájához kapcsolható, akkor más programok által finanszírozott, releváns projektek kimenetei és eredményei is figyelembe vehetők. A pályázókat a Central Europe program több úton is segíti, így webináriumok szervezésével, nemzeti kapcsolattartókon keresztül, személyes konzultációk, valamint erre a célra felállított „helpdesk” útján. További információkért látogasson el [a program honlapjára](#).

Események

Online, 2025. június 20.

EUSDR Vízminőség terület rendezvénye „Wastewater Utilization Options: Workshop On Sewage Sludge Management And Energy Efficiency”

Budapest Generali Gyerek Sziget, 2025. június 21.

Nemzetközi Duna Nap rendezvénye

Izola (Szlovénia) 2025. szeptember 15-19.

[10th Mediterranean Coast and Macroregional Strategies Week](#)

Szarajevó, 2025. szeptember 22-26.

[3rd Sarajevo Energy & Climate Week](#)

Brüsszel, 2025. szeptember 24-25.

EU Makroregionális és Tengeri Stratégiák Hete

Győr, 2025. október 9.

EUSDR Projektfinanszírozási Konferencia „Future of businesses within the Danube region”

Győr, 2025. október 10-11.

[3rd International Danube Cup Conference on Entrepreneurship Research](#)

Szarajevó, 2025. november 4-6.

EUSDR 14. Éves Fórum és Participation Day

Tuzla, 2025. november 12-14.

Dunai Rektorok Konferenciája

IMPRESSZUM

Kiadja: EU Duna Régió Stratégia nemzeti koordinációja (Külgazdasági és Külügyminisztérium, Vízdipломáciáért és Kötött Segélyhitelekért Felelős Főosztály)

A hírlevél megjelenését az Európai Unió (Kohéziós Alap) és Magyarország Kormánya finanszírozta „Az EU Duna Régió Stratégia koordinációs tevékenységének támogatása” című VOP PLUSZ-0.3.2-23-2023-00001 azonosítószerű projekt keretében.

További információ az Európai Unió Duna Régió Stratégiáról:

<https://dunaregiostrategia.kormany.hu/> | <https://danube-region.eu/>

